

Nachtbrakers: alles over uilen

▲ Deel van de tentoonstelling 'Nachtbrakers'. (Jaap van Leeuwen)

▲ De Rotterdamse dwergooruil, NMR 9989-01286. (Kees Moeliker)

Uilen hebben, als enige in het vogelrijk, hun ogen naar voren staan. Dat geeft ze iets menselijks en verklaart waarom wij van oudsher door uilen geboeid zijn. De tentoonstelling 'Nachtbrakers' toont en vertelt alles over uilen. Over de soorten die bijna overal in Nederland voorkomen (ransuil, kerkuil, velduil, steenuil en bosuil) en over de zeldzame gasten sneeuwuil, ruigpootuil, oehoe, dwergooruil en dwerguil. Speciaal voor deze expositie en voor het eerst sinds jaren komt de opgezette Rotterdamse dwergooruil uit het collectiedepot. Dit unieke exemplaar, een wijfje, werd op 8 september 1890 aan de Westerkade gevonden. Het is de eerste van zijn soort die in Nederland werd vastgesteld.

Behalve over de biologie van uilen (nesten, broeden, opgroeien van de jongen, de nachtelijke jacht, voedsel, braakballen) gaat 'Nachtbrakers' ook over uilen in de volkenkunde, kunst en film. Uilen staan symbool voor

zowel wijsheid als domheid, maar zijn ook voorboden van dood en ongeluk.

De expositie besteedt ook aandacht aan uilenonderzoeken, zowel van amateurs als professionals. 'Wat zit er in braakballen en hoeveel maken ze er per dag?' is een vraag die uilenonderzoekers vaak stellen. Zo blijkt dat de bosuil in steden vaak meer dan 90% vogels op zijn menu heeft staan en is steenuil veel gevarieerder in zijn prooikeuze. Naast kleine vogels en muizen eet deze kleinste inheemse uil ook wormen en insecten.

Uilen in het Rijnmondgebied

Waar komen uilen voor en om welke aantallen gaat het? Actuele verspreidingskaarten, gebaseerd op onderzoek van bureau Stadsnatuur, laten zien waar uilen in het Rijnmondgebied leven. De bosuil blijkt bijna overal in Rotterdam voor te komen, vooral in de grote stadsparken en oude binnentuinen. Ransuilen worden meer aan de

randen van de stad waargenomen omdat zij meer open gebied als jachtterrein hebben. De zeldzame steenuil heeft een laatste bolwerk in Polder Schieveen en langs de zuidelijke stadsgrens worden ze ook soms waargenomen. De velduil is een zwerver die overal kan opduiken, maar meestal in het open polderland gezien wordt. De kerkuil is een nieuwkomer in de stad, met nog maar weinig waarnemingen.

Een bijzonder onderdeel in de tentoonstelling is 'de Uilenvlucht'. Hier worden de zes stadia uitgebeeld van de vlucht van een kerkuil. In een *darkroom* worden de vogels een voor een aangelicht waardoor je het effect van een jagende uil krijgt. De tentoonstelling 'Nachtbrakers - alles over uilen' is geschikt voor jong en oud. Kinderen kunnen digitaal braakballenpluizen en een uilenmemoryspel spelen. De tentoonstelling duurt nog tot en met 28 augustus 2011. [KM] ◀

Braakballenpluizen

In het Museumweekend (2 en 3 april) konden kinderen braakballenpluizen in een toepasselijke ruimte, de Parkzaal die net was ingericht met de nieuwe uilententoonstelling 'Nachtbrakers'. Er schoven doorlopend kinderen en ouders aan om met pincetten en zoekkaarten uit te pluizen wat uilen hadden gegeten. Eerst aarzelend, want het is toch wel

vies om met blote handen een uitgebraakt pakketje haren en veren open te maken, maar na de eerste vondst van een muizendijbeentje sloeg het enthousiasme toe: 'Kijk mam, een botje!'. Er werden veel schedeltjes van spitsmuizen en woelmuizen gevonden. Het was een geslaagde educatieve activiteit waarbij ook kinderen bereikt werden die anders niet snel met natuur in aanraking komen. In

de omgeving van Rotterdam zullen dan ook vaker uilenballenzoekers en -pluizers opduiken. [Shirley Jaarsma]

